Eduskunnan ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Lausunto

28.10.2021

MTK:n lausunto asiasta U 49/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta U 49/2021 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta. MTK pääasiallisesti yhtyy valtioneuvoston kirjelmässään esittämiin kannanottoihin. Valtioneuvoston kannan lisäksi MTK haluaa tehdä komission esityksestä ja Suomen kannasta seuraavat huomiot:

MTK:n näkemys kohdassa 2.2. esitettyyn kunnianhimon tasoon. Ollakseen uskottavaa EU:n ilmastopolitiikan painopiste tulee olla selkeästi päästöjen vähentämisessä. Nielujen lisääminen on toissijainen toimenpide päästöjen tasapainottamiseksi. MTK:n mukaan on huolestuttavaa, että vasta keväällä 2021 EU:n ilmastolaissa sovittua -225Mt CO2 eq tavoitetta esitetään kiristettäväksi jo nyt -310 Mt CO2 eq tasolle vuonna 2030. Näin siitäkin huolimatta, että Pariisin ilmastosopimus velvoittaisi osapuolia vain toteuttamaan ns. no-debit säännön eli pitämään maankäyttösektorin nielun puolella. Viimeistään kiristysehdotus EU:n ilmastolain tasolta -225Mt CO2 eq tasolle -310 Mt CO2 eq herättää kysymyksen, onko EU:n ilmastopolitiikan ensisijainen tavoite päästöjen vähentäminen vai tosiasiallisesti nielujen vahvistaminen?

Mikäli Suomi saavuttaa itsellensä kansallisesti asettamansa hiilineutraliteettitavoitteen 2035 mennessä, tapahtuisi se 15 vuotta Pariisin ilmastosopimuksessa määriteltyä tavoitetta etuajassa, jonka mukaan päästöt ja nielut on saatava tasapainoon 2050 mennessä. MTK:n näkemyksen mukaan Suomelle ei tule asettaa komission pohjaesitystä kunnianhimoisempia LULUCF tai myöhemmin AFOLU-sektorin tavoitteita nielujen lisäämiseksi. Jos nieluja tavoitellaan vahvistettavan yli komission pohjaesityksessä eri maille asetetun tason, tulee se tapahtua markkinaehtoisesti. Toisin sanoen komission esittämän vuoden 2035 jälkeisen hiilinegatiivisuuden tulee toteutua markkinaehtoisesti, eikä 2030 asetettua 310Mt EU tason nielutavoitetta tule kiristää.

Kohdassa 2.3. esitetyn LULUCF-ehdotuksen puutuoteartiklan laajentamiseen uusiin tuotekategorioihin MTK suhtautuu myönteisesti. MTK:n näkemyksen mukaan kyseisen artiklan laajennuksella on kiinteä yhteys komission aloitteeseen Kestävien hiilikiertojen palauttamiseksi. MTK näkee että kyseisellä aloitteella on mahdollista edistää markkinaehtoisesti toteutettavien hiilen sidontatoimien edistämistä paitsi puutuotteisiin, myös maankäyttösektorilla tapahtuvin lisäisin toimin. MTK pitääkin tärkeänä, että LULUCF asetuksen ja Kestävien hiilikiertojen palauttaminen aloitteen tilinpidollinen yhteensopivuus varmistetaan neuvotteluiden myöhemmässä vaiheessa.

Esityksen kohdassa 2.4 Yleiset joustomahdollisuudet, todetaan että jäsenvaltioiden velvollisuudeksi tulee raportoida ylijäämäpoistumien kaupankäynnin voitoista ja nämä voitot tulee sijoittaa ilmastohankkeisiin. MTK näkisi vahvasti perusteltuna ja ilmastopolitiikan hyväksyttävyyttä maanomistajien keskuudessa lisäävänä toimena, että Suomi jo tässä yhteydessä tekisi periaatepäätöksen, että mahdollinen kaupankäynnistä saatava voitto sijoitettaisiin vähentämättömänä Suomessa maankäyttösektorilla tapahtuvaan ilmastotyöhön. Näin sektorille syntyisi edes jokin yhteinen sisäinen kannuste pyrkiä Suomen valtiota velvoittavan tason ylittäviin päästövähennyksiin ja nielujen vahvistamiseen. Näin siitäkin huolimatta, että MTK tunnistaa mahdollisten kaupankäynnistä saatavien tulojen jäävän vähäisiksi, johtuen valtiota velvoittavien tavoitteiden tiukkuudesta.

MTK kannattaa kohdassa 8.3. käsiteltävää yhteisen AFOLU-sektorin muodostamista 2030 jälkeiselle ajalle. Tällöin kaikki maatalouden päästöt ja poistumat laskettaisiin ja raportoitaisiin yhdessä politiikkapilarissa. MTK:n näkemyksen mukaan päätös siitä, että kyseistä pilaria koskeva tavoitteen asetanta on tehtävä kansallisella tasolla, olisi tehtävä kuitenkin jo tässä vaiheessa. Jos päätös asetetaanko EU-tason yhteinen AFOLU-tavoite vai sallitaanko jäsenvaltioiden kansallisesti asettaa tavoitetasonsa, tehdään myöhemmässä vaiheessa, MTK:n mukaan kasvaa riski, että metsäisten jäsenmaiden nieluja käytetään maatalousvaltaisten maiden päästöjen kompensointiin. Tämä ei olisi hyväksyttävää ilmastopolitiikan ympäristöintegriteetin, eikä metsäisten valtioiden talouden näkökulmista.

MTK haluaa erikseen korostaa, että se yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, jossa Suomi pitää tärkeänä, että tulevaisuudessa maankäyttösektorin hiilinielut ja varastot otetaan todenmukaisesti huomioon ilmastolaskelmissa. Samoin MTK pitää hyvänä, että komission pohjaesityksessä LULUCF asetuksen laskentamenettelyitä on yksinkertaistettu aikaisemmasta hyvin monimutkaisesta asetuksesta. Edelleen MTK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, jonka mukaan maankäyttösektorin toimenpiteiden pitkäjänteisen luonteen ja sääntelyn ennakoitavuuden vuoksi valtioneuvosto pitäisi hyödyllisenä, jos vuosien 2026-2029 nielutavoitteen kehityspolku määritettäisiin jo osana tämän asetusehdotuksen käsittelyä. Täten ei muodostuisi tarvetta komission esittämällä tavalla 4 artiklan 3 kappaleessa oleville täytäntöönpanoasetuksille jäsenvaltioiden kasvihuonekaasujen lineaarisesta kehityspolusta ja vuosittaisista poistumatavoitteista. MTK yhtyy myös valtioneuvoston kantaan joustojen merkityksellisyydestä osana asetuksen kustannustehokasta toimeenpanoa.

Helsingissä 28.10.2021

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK r.y.

Anssi Kainulainen